

Sygn. akt XXV C 486/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 stycznia 2023 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie XXV Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący sędzia Tomasz Gal

Protokolant: sekretarz sądowy Katarzyna Nawrocka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 9 stycznia 2023 roku w Warszawie

sprawy z powództwa I. M. (1)

przeciwko Wydawnictwu (...) Sp. z o. o. Sp. jawnej w W.

o ochronę dóbr osobistych

1) oddała powództwo,

2) ustala, że pozwana wygrała niniejszy proces w całości, pozostawiając wyliczenie kosztów procesu referendarzowi sądowemu.

Sygn. akt XXV C 486/22

UZASADNIENIE

Powódka I. M. (1) pozwem z dnia 5 sierpnia 2020 r. (data prezentaty, k.3) skierowanym przeciwko **Wydawnictwu (...) Sp. z o.o. Sp. k. z siedzibą w W.**, w którego miejsce w toku postępowania wszedł następcą prawnym Wydawnictwo (...) Sp. z o.o. Sp. j. z siedzibą w W., w związku z naruszeniem art. 23 k.c., wniosła o:

- zasądzenie od pozwanego kwoty 15 000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do chwili zapłaty;
- usunięcie materiałów naruszających dobra osobiste powódki tj. prywatność, dobre imię i godność będące przedmiotem pozwu, tj. tytuł artykułu i jego treść (w uzasadnieniu) będące efektem działania pozwanego, o ile ten posiada stronę internetową z archiwum artykułu tj.(...)
- zaniechanie naruszania dóbr osobistych poprzez zakaz publikacji artykułów na temat powódki bez uwiarygodnienia informacji lub/i zgody powódki;
- zasądzenie 3 000 zł od pozwanego na cel społeczny: (...), pomoc niepełnosprawnym „ Fundacja (...) ul. (...) (...) (...) W. KRS: (...), Numer konta do darowizn dla Podopiecznych: (...) Bank (...) S.A.;

Dodatkowo powódka wniosła o zasądzenie od pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu żądania pozwu, powódka wskazała, że pozwane wydawnictwo w „(...)” opublikowało w sposób dowolny i sugerujący odbiór tekst odnośnie wówczas przyszłej jej autobiografii. Publikacja ta odbyła się bez zgody i wiedzy powódki oraz bez uprzedniego kontaktu z nią. Powódka wyjaśniła, iż w połowie 2016 r. założyła prywatne konto na F., a następnie publiczny fanpage w celu promocji swojej pierwszej książki, autobiografii, na którym dopiero w grudniu ogłosiła publikacje swojej autobiografii oraz stronę wydawnicza/sklep, także założyła z początkiem

2017 r. fanpage do promowania książki oraz uruchomiła stronę internetową do sprzedaży książki. Celem wydania autobiografii było alternatywne przedstawienie osoby powódki do obrazu wykreowanego przez nieprzychylnie jej media. Negatywne recenzje oraz brak rentowności zmusiły powódkę po wydaniu pierwszej książki do zamknięcia działalności wydawniczej, niedługo po jej rozpoczęciu.

W kwestii naruszenia dóbr osobistych powódka wskazała, iż upatruje ich w opublikowanej w sierpniu 2016 r. przez pozwanego tekstu: „ (...)”. Zdaniem powódki działanie pozwanego było próbą zdeprecjonowania jej pracy zanim powódka sama udzieliła oficjalnej informacji odnośnie wydania swojej książki na dedykowanym fanpage-u. Takie działanie pozwanego miało zdaniem powódki na celu wzbudzenie sensacji i zainteresowanie. Ponadto niezgodne z prawdą i zmyślone jest stwierdzenie o rzekomych propozycjach finansowych, które miałyby nie spełniać oczekiwań powódki. Ww. tekst jest niezgodny z prawdą i dezinformuje, celem przyciągnięcia uwagi kosztem powódki. Sugeruje, jakoby książka miała być odwetem za nieudane małżeństwo, co jest krzywdzące dla powódki i nie miało pokrycia w rzeczywistości, jest pomówieniem. Powódka zaznaczyła, iż pozwany nie kontaktował się z nią w celu weryfikacji informacji. Zaznaczono, iż powódka upubliczniła informacje o swojej autobiografii dopiero w grudniu 2016 na jej prywatnym F., a oficjalną promocję na fanpage zaczęła 23 stycznia 2017 r. W ocenie powódki działania pozwanego naruszyły art. 12 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. Prawo prasowe (pozew, k.3-6).

Pismem doprecyzowującym powództwo z dnia 17 grudnia 2020 r. (data prezentaty, k.18) powódka wskazała, iż tekst, w którym upatruje się naruszenia dóbr osobistych został umieszczony w artykule z dnia 17 sierpnia 2016 r. znajdującym się w tygodniku „(...)”, zaś jego cytaty zostały następnie powielone w innych publikacjach medialnych (pismo z 17.12.2020 r., k.18).

Postanowieniem z dnia 24 lutego 2022 r. Sąd zawiesił postępowanie na podstawie art. 174 § 1 pkt 1 k.p.c. oraz podjął zawieszono postępowanie z udziałem Wydawnictwa (...) Sp. z o.o. Sp. j. z siedzibą w W. jako następcy prawnego Wydawnictwa (...) Sp. z o.o. Sp. k. z siedzibą w W. (postanowienie, k.78).

Powódka w kolejnym piśmie doprecyzującym roszczenia z dnia 22 marca 2022 r. (data prezentaty, k.82) wskazała, iż sporny tekst artykułu został opublikowany w czasopiśmie „(...)”.

Powódka podała również, iż żądana przez powódkę kwota 15 000 zł dochodzona jest w związku z naruszeniem dóbr osobistych w postaci: 1) czci i godności poprzez użycie określenia I. lub I., z którymi powódka się nie identyfikuje i nigdy publicznie nie używała, a stosowane było celem podkreślenia kontrastu z K. M. i przedstawienie powódki jako osoby niepoważnej; 2) twórczości oraz tajemnicy korespondencji, poufności wskazując m.in., iż informacja o książce została podana niezgodnie z prawdą, bez zgody i wiedzy powódki, która wówczas nie prowadziła działalności publicznej, co pozwala przyjąć naruszenie prywatności.

W zakresie zaniechania naruszania dóbr osobistych powódki poprzez zakaz publikacji artykułów na temat powódki bez uwiarygodnienia informacji lub/i zgody powódki wyjaśniono, iż naruszanymi dobrami osobistymi są prywatność, twórczość, cześć i godność. Powódka wyjaśnił, iż to ona sama powinna zadecydować czy i kiedy chce opublikować informacje odnośnie swojej autobiografii, a nie treści, którą sugeruje i narzuca pozwany bez potwierdzenia z powódką tj. twórczości i jej publikacji, a zadecydował o tym pozwany, bez zgody i wiedzy powódki, stąd brak rzetelności, tym bardziej, że powódka wtedy nie prowadziła żadnej działalności publicznej.

Żądana przez powódkę kwota 3 000 zł dochodzona jest w związku z naruszeniem dóbr osobistych z art. 23 k.c. tytułem zadośćuczynienia zgodnie z art. 24 k.c.

Dodatkowo powódka wskazała, iż rezygnuje z żądania wyrażonego w pkt 2 petitum pozwu tj. usunięcia materiałów naruszających dobra osobiste powódki, że względu na fakt, iż pozwany nie posiada strony internetowej (pismo z 22.03.2022 r., k.82-84v.).

Postanowieniem z dnia 25 marca 2022 r. Sąd umorzył postępowanie w zakresie roszczenia o usunięcie materiałów naruszających dobra osobiste powódki wobec jego cofnięcia (postanowienie, k.110).

W odpowiedzi na pozew z dnia 13 maja 2022 r. (data nadania, k.214) **pozwane Wydawnictwo (...) Sp. z o.o. Sp. j. z siedzibą w W.** wniosło o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powódki zwrotu kosztów procesu, a w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych wraz z kosztami opłat skarbowych od pełnomocnictw w wysokości 34 zł.

W pierwszej kolejności pozwany potwierdził, iż jest wydawcą prasowym tygodnika „(...)” zaprzeczając przy tym, jakoby we wskazanym tygodniku ukazał się przywołany w pozwie materiał prasowy na temat powódki. Ponadto pozwany wyjaśnił, iż w dniu 17 sierpnia 2016 r. (środa) nie ukazał się żaden numer tygodnika „(...)”, który od lat niezmiennie ukazuje się drukiem w czwartki, także w wydany w czwartek w dniu 18 sierpnia 2016 r. tygodniku (nr (...)) nie ukazał się żaden materiał prasowy dotyczący osoby powódki.

Pozwany zaprzeczył aby fragment materiału prasowego, którego fotokopię przedstawiła powódka pochodzić miał z tygodnika, którego pozwany jest wydawcą prasowym. Podkreślono, iż przedstawiona przez powódkę fotokopia nie pozwala na ustalenie pochodzenia sfotografowanego materiału. Fotokopia ta nie pozwala także na stwierdzenie tego, aby sfotografowany materiał stanowił w ogóle materiał prasowy, ani tego, aby miał on zostać opublikowany w jakimkolwiek dzienniku lub czasopiśmie ukazującym się drukiem lub w formie cyfrowej.

Wobec powyższego powódka nie sprostала obowiązkowi udowodnienia przesłanek roszczenia o ochronę dóbr osobistych, wynikającym z art. 6 k.c. co zdaniem pozwanego prowadzi do oddalenia powództwa w całości.

Z ostrożności procesowej pozwany zaprzeczył, aby przywołane przez powódkę w pozwie treści naruszały jakiegokolwiek wskazywane przez powódkę dobro osobiste, jak również aby przywołane przez powódkę treści skutkować miały wyrządzeniem jej jakiegokolwiek krzywdy (odpowiedź na pozew, k.131-134).

W dalszym toku postępowania i przed zamknięciem rozprawy strony podtrzymały swoje stanowiska.

Sąd uznał nieobecność powódki na rozprawie w dniu 9 stycznia 2023 r. za nieusprawiedliwioną, ponieważ powódka nie przedstawiła zaświadczenia lekarskiego potwierdzającego, iż stan zdrowia uniemożliwiał jej stawiennictwo przed Sądem w dniu 9 stycznia 2023 roku. Dodatkowo należy tylko wskazać, iż sama powódka wniosła o rozpoznanie sprawy pod jej nieobecność (k. 261).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

I. M. (1) jest byłą żoną K. M. - Prezesa Rady Ministrów w latach 2005-2006 (okoliczność bezsporna).

Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w W. w dniu 8 października 2019 r. wydał orzeczenie o stopniu niepełnosprawności na podstawie którego zaliczył I. M. (1) do osób niepełnosprawnych od 7 lipca 2017 r. Stopień niepełnosprawności określony został na umiarkowany a wydane orzeczenie obowiązuje do 8 października 2022 r. (orzeczenie o niepełnosprawności z 08.10.2019 r., k.8).

Wydawnictwo (...) Sp. z o.o. Sp. j. z siedzibą w W. jest wydawcą prasowym tygodnika „(...)” oraz „(...)” (okoliczność bezsporna).

Ukazany w dniu 18 sierpnia 2016 r. tygodnik „(...)”(nr (...)) nie zawierał artykułu „Będzie hit?” dotyczącego osoby powódki (kserokopia tygodnia „(...)” z 18.06.2016 r., k.149-213). Artykuł ten nie ukazała się także w innym wydaniu tego tygodnika.

Sąd dokonał następującej oceny dowodów:

Za wiarygodny materiał dowodowy w sprawie Sąd uznał przedstawione przez obie strony dokumenty, bowiem ich autentyczność, jak i zawartość nie była kwestionowana przez żadną ze stron i Sąd także nie znalazł podstaw do ich podważania.

W ocenie Sądu nieistotne pozostawały zgłoszone przez powódkę dowody w postaci fragmentów uzasadnień wyroków, treści samych wyroków czy postanowienia w przedmiocie zabezpieczenia, korzystnych dla powódki, z innych spraw toczących się z inicjatywy powódki o ochronę dóbr osobistych. Orzeczenia te nie dotyczyły bowiem spraw, w których podnoszone były okoliczności faktyczne stanowiące podstawę roszczeń powódki w niniejszej sprawie.

Nie stanowiło podstawy istotnych ustaleń również wklejone do pisma procesowego powódki z dnia 19 stycznia 2021 r. zdjęcie ukazujące fragment spornego artykułu, który jednak w żadnym stopniu nie wskazywał na czas powstania materiału oraz wydawnictwo które mogło sporny materiał opublikować.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługuje na uwzględnienie i podlega oddaleniu.

W niniejszej sprawie powódka wystąpiła przeciwko pozwanemu domagając się ochrony prawnej w związku z naruszeniem dóbr osobistych w postaci czci, godności, twórczości, tajemnicy korespondencji, prywatności oraz poufności. Zdaniem powódki do naruszenia tych dóbr osobistych doszło w następstwie opublikowania w dniu 17 sierpnia 2016 r. artykułu na łamach tygodnika „(...)”, w którym ujawniono fakt sporządzania autobiografii przez powódkę oraz insynuowano, iż otrzymywane propozycje wydawców dotyczące jej publikacji nie spełniają jej finansowych oczekiwań. Takie działanie pozwanego miało zdaniem powódki na celu wzbudzenie sensacji i zainteresowania będąc jednocześnie niezgodnym z prawdą, naruszając tym samym jej dobra osobiste.

Sąd zważył, iż wskazane przez powódkę dobra osobiste należą do katalogu dóbr osobistych człowieka, które zgodnie z przepisem art. 23 k.c., pozostają pod ochroną prawa cywilnego, niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach.

Oceny naruszenie dobra osobistego należy dokonywać odwołując się do kryteriów obiektywnych, a mianowicie należy zbadać, czy dane zachowanie, uwzględniając przeciętne reakcje ludzkie było wystarczającym powodem negatywnych odczuć. Ocena, czy w konkretnej sytuacji nastąpiło naruszenie dobra osobistego, nie może być dokonywana według miary indywidualnej wrażliwości, a więc według oceny subiektywnej zainteresowanego. Kryteria oceny naruszenia muszą być poddane obiektywizacji, trzeba w tym zakresie uwzględnić odczucia szerszego grona uczestników i powszechnie przyjmowane, a zasługujące na akceptację normy postępowania, w tym normy obyczajowe i wynikające z tradycji (tak: Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 11 marca 1997 roku w sprawie III CKN 33/97, OSNC 1997/6-7/93).

Przesłanki oraz środki ochrony, a więc sankcje za naruszenie dóbr osobistych reguluje przepis art. 24 k.c. Zgodnie z cytowanym przepisem ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny (art. 448 k.c.).

Powyższy przepis zapewnia zatem osobie, której dobro osobiste zostało naruszone lub zagrożone naruszeniem, ochronę przed każdym działaniem bezprawnym, niezależnie od istnienia i stopnia winy po stronie osoby dokonującej naruszenia.

Wskazać należy również, że Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej w art. 47 zapewnia każdemu ochronę prawną życia prywatnego, rodzinnego, czci i dobrego imienia oraz decydowania o swoim życiu osobistym. Ochrona ta nie jest jednak absolutna, ograniczenia jej wynikają przede wszystkim z przepisów prawa. Konstytucja w art. 31 ust. 3 stanowi bowiem, że ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób, ale

ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw. Analogiczne normy zawierają art. 8, 9 i 10 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r.

Podkreślić należy, że z treści art. 24 § 1 k.c. wynika, iż ochrona dóbr osobistych przysługuje jedynie przed działaniem bezprawnym. Stanowisko to jest powszechnie aprobowane w orzecznictwie (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 2 grudnia 1999 r., sygn. akt III APa 53/99, opublikowany w zbiorze Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych za rok 2000, nr 7 – 8, poz. 35). Przesłanka bezprawności ujmowana jest w prawie cywilnym szeroko, zaś wprowadzone w art. 24 k.c. domniemanie bezprawności dotyczy zachowania się sprzecznego z normami prawa lub zasadami współżycia społecznego, bez względu na winę lub świadomość sprawcy (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 lipca 1982 r., sygn. akt I CR 225/82).

Tak więc w myśl przepisu art. 24 § 1 k.c. w sprawie o ochronę dóbr osobistych Sąd powinien w pierwszym rzędzie ustalić, czy doszło do ich naruszenia, a w razie pozytywnej odpowiedzi na to pytanie, ocenić czy działanie pozwanego naruszcyciela było bezprawne, mając przy tym na względzie, że powołany przepis posługuje się konstrukcją domniemania bezprawności.

Konkludując podkreślić należy, że w zakresie ochrony dóbr osobistych podstawowe znaczenie mają przepisy art. 23 i 24 k.c. Przepisy te chronią jedynie przed bezprawnym naruszeniem dobra osobistego. Z przepisu art. 24 k.c. wynika domniemanie bezprawności naruszenia dobra osobistego. Domniemanie to może jednakże zostać obalone. Otóż osoba, która dopuściła się naruszenia dobra osobistego może uwolnić się od odpowiedzialności, wykazując okoliczności uchylające bezprawność jej zachowania.

Wskazać przy tym należy, iż zgodnie z zasadą kontradyktoryjności, to strony mają toczyć spór i przedstawiać sądowi dowody na prawdziwość swoich twierdzeń. Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.) i leży w ich gestii, a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na tym uczestniku procesu, który wywodzi z nich skutki prawne (art. 6 k.c.). Zatem to strony, a nie Sąd, są wyłącznym dysponentem toczącego się postępowania i one wreszcie ponoszą odpowiedzialność za jego wynik (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 1996 r. o sygn. akt I CKU 45/96). Zgodnie z tymi ogólnymi zasadami dowodowymi, w przedmiotowej sprawie ciężar wykazania istnienia dobra osobistego podlegającego ochronie oraz faktu jego naruszenia spoczywał na powódce jako osobie, która z faktów tych wywodziła określone skutki prawne. Powódka mogła wykazać powyższe fakty wszelakimi dowodami, w przypadku zaś skutecznego wykazania naruszenia dobra osobistego pozwany mógłby zwolnić się z odpowiedzialności dopiero poprzez wykazanie, iż jego działanie nie miało charakteru bezprawnego – tj. było zgodne z prawem (domniemanie bezprawności działania).

Jeżeli więc powódka dochodziła roszczeń za doznaną krzywdę wskutek naruszenia jej dóbr osobistych przez zachowania pozwanego polegające na opublikowaniu artykułu na łamach tygodnia „(...)”, to na powódce spoczywał ciężar dowodu wykazania tej konkretnej okoliczności, a także wynikłego stąd naruszenia jej godności i dobrego imienia. Zasadniczym skutkiem nałożenia na I. M. (1) ciężaru dowodu co do tych faktów, jest oddalenie powództwa, gdy w sprawie nie dojdzie do ustalenia tych faktów. Konsekwencją spoczywania na powódce (z wspomnianym skutkiem) ciężaru dowodu wskazanych faktów jest oczywiście także powinność zgłoszenia przez nią dotyczących tych faktów dowodów.

Mając powyższe na uwadze wskazać należy, iż powódka na której spoczywał ciężar dowodu nie dowiodła swych twierdzeń o naruszeniu przez pozwanego jej dóbr osobistych, albowiem w sprawie tej nie przedstawiła żadnych dowodów potwierdzających iż rzeczywiście pozwany dopuścił się zachowań, które naruszyły jej dobra osobiste. Istotnym w sprawie jest fakt, iż przedstawione przez powódkę fragmenty wydruków materiałów prasowych w żaden sposób nie wskazują iż pochodziły one i zostały opublikowane przez pozwanego. Powódka konsekwentnie wskazywała, iż fragment artykułu, w którym dopatrywała się naruszenia dóbr osobistych został opublikowany na łamach tygodnia „(...)” w dniu 17 sierpnia 2016 r. Twierdzenia te okazały się jednak nieudowodnione. Po pierwsze jak wskazał pozwany w dniu 17 sierpnia 2016 r. (środa) nie ukazał się żaden numer tygodnika „(...)”, który ukazuje się drukiem w czwartki. Nadto w wydanym w dniu 18 sierpnia 2016 r. tygodniku (nr (...)) nie ukazał się żaden materiał prasowy dotyczący

osoby powódki, co wynikało bezpośrednio z zaoficerowanej przez stronę pozwaną kserokopii tygodnika (k. 149-213). Po drugie przedstawione przez powódkę wydruki materiałów prasowych jakie pojawiły się na łamach dziennika (...) i cytowały sporny fragment artykułu wskazywały, iż pochodziły one z innego tygodnika niż „(...)”, czemu powódka bezskutecznie zaprzeczyła precyzując, iż artykuł został opublikowany właśnie na łamach tego tygodnika. Dodatkowo wklejone do pisma procesowego powódki z dnia 19 stycznia 2021 r. zdjęcie ukazujące fragment spornego artykułu nie wskazywało na czas powstania materiału oraz wydawnictwo które mogło sporny materiał opublikować (k.25).

Konkludując, w sytuacji, gdy powódka nie zaoficerowała żadnych dowodów na poparcie swojego roszczenia, a tym samym nie udowodniła żadnej z przesłanek pozwalających na przypisanie pozwanemu odpowiedzialności w niniejszej sprawie powództwo jako nieudowodnione należało oddalić, o czym Sąd orzekł w punkcie pierwszym sentencji wyroku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł w punkcie drugim sentencji wyroku, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy wyrażoną w art. 98 k.p.c. Powódka jako przegrywająca sprawę, zobowiązana jest zwrócić pozwanemu Wydawnictwu koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony, których szczegółowe wyliczenie na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. Sąd pozostawił referendarzowi sądowemu.